

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นขบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตที่จะพัฒนาบุคคลทั้งในค่าน้ำร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีจริยธรรม และทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา การจัดการศึกษาจึงอยู่ในรูปของการจัดการเรียนการสอน เพื่อฝึกฝน หล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ เพื่อที่จะไปปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง และสังคมให้ดีขึ้น ทั้งนี้รวมถึง การฝึกให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงามด้วย การศึกษาที่ตอบสนองการพัฒนาสังคมจะต้อง เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต กล่าวคือ เป็นการศึกษาที่สร้างความเป็นมนุษย์โดยอาศัย หลักธรรมชาติ มุ่งหวังให้เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนให้ประสบความสำเร็จการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติที่ดีต่อการไม่หาความรู้ และใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ วินิจฉัย **เรื่องราว** เหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ของชาติ เพราะเป็นการวางพื้นฐานให้กับเยาวชน ที่มุ่งให้ผู้เรียนนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ประโยชน์ในกำรดำรงชีวิตและสร้างเอกภาพของชาติ ดังจะเห็นได้จากแนวกำรจัดการ ศึกษาของหลักสูตรประถมศึกษ พุทธศักราช 2521 "จักมุ่งพัฒนาชีวิตของประชากรให้มีความสุขและอยู่ดีกินดี มีความสำนึกในความเป็นไทย รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกฝนการปรับตัวในสังคม เน้นลักษณะนิสัยขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีระเบียบวินัย อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานอันสำคัญ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : ๗)

ในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ก็ตาม เพื่อให้การงานนั้นประสบผลสำเร็จ เราจะต้องมีการวางแผนหรือกำหนดโครงการก่อน แล้วจึงนำแผนหรือโครงการนั้นไปปฏิบัติ ตามที่ได้วางเอาไว้ พร้อมกันนั้นก็จะต้องมีการตรวจสอบดูว่า โครงการที่วางไว้นั้นเหมาะสม หรือไม่ และผลที่ได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด จึงเห็นได้ว่าการทำงาน

นั้นจะต้องประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ แผนการหรือโครงการ การปฏิบัติ การวัดและการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาที่จะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนนี้เช่นกัน กล่าวคือ ส่วนที่ 1. แผนหรือโครงการที่ใช้ในการจัดการศึกษาส่วนนี้ก็คือ หลักสูตร ส่วนที่ 2 การสอนเป็นขั้นของการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ คือ ปฏิบัติการสอนตามหลักสูตร และส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผลการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องของการปฏิบัติการสอน ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงประกอบด้วย 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา

หลักสูตรมีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาของประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จจุดลงไปได้ ถ้าไม่มีหลักสูตร เป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษ เพราะการให้การศึกษ หมายถึง การให้วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติและค่านิยม การเสริมสร้างความรู้เจริญเติบโต และความสมบูรณ์ทางกาย การศึกษาวิ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพของคนตามศักยภาพแห่งตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา หลักสูตรจึงเป็นเครื่องมือกำหนดเป้าหมาย หรือจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางนั้นนั่นเอง

นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร ได้พยายามให้ความหมายของหลักสูตรไว้มากหลายประการ แต่ตามองหลักสูตรในความหมายกว้าง ๆ แล้วหลักสูตรก็คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่จัดให้แก่นักเรียนได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรแต่ละฉบับจะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุด 4 ส่วน คือ (1) หลักการและจุดหมาย ซึ่งหลักการจะเป็นความถึคติหรือความเชื่อเกี่ยวกับความถึองการอันเป็นแม่บทของหลักสูตร ส่วนจุดหมายของหลักสูตร ก็คือจุดหมายของการศึกษาที่จะตอบคำถามว่า เราจะจัดการศึกษาเพื่ออะไร หรือต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร (2) เนื้อหาวิชาและเวลาเรียน เนื้อหาวิชาจะเปรียบเสมือนสื่อหรือเครื่องนำทางไปสู่จุดหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดหมาย และหลักสูตรจะคงกำหนดควาในการศึกษาแต่ละระดับนั้นจะคงใช้เวลากี่ปี และแต่ละกลุ่มวิชา หมวดวิชา ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละเท่าไร (3) การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรที่เป็นภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผล แลผู้เรียนตามทีหลักสูตรได้ตั้งจุดหมายเอาไว้

(4) การประเมินผล เป็นขบวนการหาคำตอบว่า หลักสูตรที่เพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ซึ่งหมายความรวมถึง การประเมินผลการเรียน และการประเมินหลักสูตร (วิชัย ราษฎร์ศิริ 2522 : 10-12)

ในการนำหลักสูตรไปปฏิบัตินั้น บุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครู เพราะครู มีหน้าที่หลักที่ต้องปฏิบัติคือ การสอนและการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจ ของการนำหลักสูตรไปใช้ การสอนจึงมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้หลักสูตรล้มเหลว หรือประสบ ผลสำเร็จก็ได้

การสอนเป็นขบวนการในการ จัดประสบการณ์ หรือจัดสภาพการณ์เพื่อส่งเสริม ใ้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ และ เกิดพฤติกรรมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่พึง ประสงค์ (ปรีชา นิพนธ์พิทยา 2525 : 123) หรืออีกนัยหนึ่ง การสอนคือการจัดกิจกรรม หรือประสบการณ์ เพื่อใ้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดตรงตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร อันเป็นจุดหมายปลายทางของการศึกษา ซึ่งครูต้องอาศัยเทคนิควิธีการสอนที่ถูกต้อง เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการสอน ซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น การบรรยาย การสัมมนา การอภิปราย การสาธิต เป็นต้น

การวัดและประเมินผลเป็นขบวนการค้นหาข้อมูล ข่าวสารหรือสารสนเทศ เพื่อใช้ ในการวินิจฉัย ศึกษาค้นคว้า หรือประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการ วัดและประเมินผล จึงเป็นขบวนการที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนของการวัดและ ขั้นตอนของการประเมิน

การวัด หมายถึง การกำหนดค่าที่เป็นตัวเลข เพื่อแทนคุณภาพของวัสดุสิ่งของหรือ อื่น ๆ ตามกฎเกณฑ์ของคู่มือวัดเท่านั้น (Cambel อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ข 2524 : 8)

การประเมิน หมายถึง ขบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบส่วนประกอบกับเกณฑ์มาตรฐาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ข 2524 : 9)

จะเห็นได้ว่า การวัดและประเมินผล เป็นขบวนการที่ต่อเนื่องกัน กล่าวคือ การวัดเป็นขบวนการที่จะหาข้อมูล เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบในการประเมิน ถัดกันหรือวินิจฉัย ของสิ่งนั้น ๆ ถ้าข้อมูลที่วัดได้มีคุณภาพ คือ มีความถูกต้องเที่ยงตรง ก็จะเสริมให้การ

ประเมินมีคุณภาพยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าข้อมูลที่วัดได้ไม่มีคุณภาพ การประเมินผลที่ได้ก็จะไม่มีคุณภาพตามไปด้วย

ในแง่ของการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน จึงหมายถึง ขบวนการค้นหาข่าวสาร ข้อมูล หรือสารสนเทศ จากผู้เรียน เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หรือความเป้าหมายของการสอนหรือไม่ ครูจะต้องทำการวัดผลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม และความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งอาจจะต้องใช้ เครื่องมือหลาย ๆ ชนิด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การใช้แบบทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็ปริมาณ หรือจำนวนคะแนน เครื่องมือต่าง ๆ ที่ครูใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือวัดผลนั้น จะต้องเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ กล่าวคือ เครื่องมือนั้นควรมีความเที่ยง (Reliability) คือมีความคงที่ในการวัด และมีความตรง (Validity) คือ วัดสิ่งที่ครูต้องการจะวัดได้ หลังจากนั้นครู จึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาใช้ในการพิจารณาตัดสิน สมรรถิผลของผู้เรียน โดยเทียบกับเกณฑ์ที่โลกกำหนดไว้ เพื่อก้าวผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ หรือเป้าหมายของการสอนที่วางไว้มากขึ้นเพียงใด และมีส่วนใดบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของการสอนที่วางไว้ การวัดและการประเมินผลการเรียนจึงเป็นส่วนที่สำคัญมากส่วนหนึ่ง ในเรื่องของการเรียนการสอน

จากความสำคัญของการวัดและประเมินผลต่อการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น ได้ปรากฏอย่างชัดเจนในการวางหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กล่าวคือ ตามแนวท้าวไรหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ไ้ระบุในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถม พ.ศ. 2520 ได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนมีการประเมินผลการเรียนทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ตามหลักการนี้ จึงจัดดำเนินการดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 75-78)

1. จัดให้มีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน แบ่งเป็น
  - 1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของนักเรียนที่สอน
  - 1.2 การประเมินความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน สมุดประจำชั้น หรือการประเมินผลย่อย

2. การประเมินผลปลายภาคเรียนทุกภาค

จากการอธิบายข้างต้น พบว่า หลักสูตร การสอน และการวัดและประเมินผล ควบคู่กันของมันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการจัดการศึกษา แต่การจัดการศึกษาที่จะบรรลุผลสำเร็วจนนั้น จะต้องจัดให้ ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ หลักสูตร ซึ่งเป็นแผน หรือแนวทางในการจัดการศึกษา จะต้องพึ่งการสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรอันเป็นแผนการภาคทัณฑ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้เรียนให้ เป็นไปตามที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการ ในขณะที่เกี่ยวกับการสอนก็ต้องพึ่งหลักสูตร ควบเพราะถ้าหากหลักสูตรหรือแผนการ ไม่ดีการดำเนินการหรือปฏิบัติก็ย่อมได้ผลไม่คุ้มค่าต่อการ ลงทุน ส่วนการวัดและประเมินผลการเรียน จะเป็นขบวนการที่จะต้องปฏิบัติควบคู่ไปทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแผนการหรือหลักสูตรและการปฏิบัติ หรือ การสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง หรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตรและการสอน ว่าทำ ใหญ่เรียนบรรลุจุดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และอยู่ในระดับใด และมีส่วนใด ครอบคลุม

ดังนั้นจากความสัมพันธ์ของหลักสูตร การสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา เราจะพบว่า เนื้อหาอันเป็นสื่อหรือเครื่องนำทางไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นควรจะเป็น เนื้อหาที่ครูใช้ในการสอนควบคู่ไปกับเทคนิควิธีการสอนของครู เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตามที่หลักสูตรต้องการ และเนื้อหาที่ครูใช้ในการวัดสัมฤทธิ์ผลก็ควรจะต้อง สอดคล้องกับเนื้อหาที่ครูใช้สอนและเนื้อหาในหลักสูตรด้วย

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียน มีความสอดคล้องกัน จึงนิยมจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบที่เรียกว่า "OLE" ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การประเมินผลการเรียน

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 ก : 50-56)

ภายในระบบนี้ เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว กิจกรรมขั้นต่อไปก็คือ การเลือก สรรพวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย นั้นสมัย และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรม การสอนหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของการสอน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง จุดมุ่งหมายของการสอนเป็นข้อกำหนดทิศทางในการสอนนั่นเอง

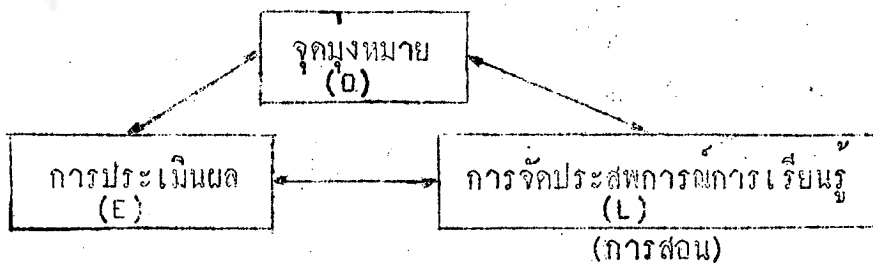
ถ้าเราพิจารณาว่าการสอนเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแล้วเราจะแบ่งจุดมุ่งหมายตามผลลัพธ์ของการสอน หรือการศึกษาได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับพุทธิพิสัย จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับเจตนคติพิสัย และจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทักษะพิสัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จะเป็นสื่อที่เราหรือไปกระตุ้นให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ก็คือ วิธีสอนนั่นเอง ซึ่งวิธีการสอนนั้นมีหลายวิธี เช่น วิธีบรรยาย สาธิต สัมมนา อภิปราย และการเรียนรู้โดยอิสระ เป็นต้น ผู้สอนจะต้องเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามหลักแห่งจิตวิทยาการศึกษาด้วย จึงจะได้ผลดี

การวัดและการประเมินผล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ผลจากการประเมินผลการเรียนรู้เป็นข้อมูลที่สำคัญส่วนหนึ่งในการตรวจสอบความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ถ้าระบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว องค์ประกอบทั้งสามจะต้องสัมพันธ์กันดังนี้ คือ สิ่งที่กำหนดในจุดมุ่งหมายจะเป็นสิ่งที่ครูใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอนจะเป็นสิ่งที่ครูวัดและประเมินผล และสิ่งที่ครูวัดและประเมินผลก็จะเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งความสัมพันธ์นี้แสดงได้ทวย แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงองค์ประกอบทางการศึกษา (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ก 2524 : 50)

ดังนั้น เนื้อหาอันเป็นสื่อหรือเครื่องนำทางไปสู่จุดมุ่งหมายของการสอน (ซึ่งก็คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร) ควรเป็นเนื้อหาที่ครูใช้ในการสอนและเป็นเนื้อหาที่ครูใช้ในการวัด สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนด้วย

ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร ตลอดจนการวัดและประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และแนะนำไว้ทุกโรงเรียน ส่วนการสอนและประเมินผลการเรียนเป็นหน้าที่ของทางโรงเรียน ที่ต้องทำกันเอง และเป็นที่คาดหวังกันในหมู่นักการศึกษาว่า ครูจะวางแผนการสอน และ สอนให้เป็นที่พอใจหรือสอดคล้องกับหลักสูตร และครูจะทำการวัดผลและประเมินผลการเรียน ในเนื้อหาที่ครูได้สอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตร นั่นคือ นักการศึกษา ต่างมีความคาดหวังว่าในทางปฏิบัติจริง เนื้อหาในหลักสูตร เนื้อหาในการสอน และเนื้อหา ในการวัดสัมฤทธิ์ผล จะมีความสัมพันธ์กัน

เนื่องจากการสอนเป็นขบวนการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นที่พอใจตาม จุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งก็คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั่นเอง โดยมีเนื้อหาเป็นสื่อหรือ เครื่องนำทางไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น ส่วนตัวหลักสูตรจะเป็นแนวทางที่จะพัฒนาประชากรให้ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ถ้าองค์ประกอบทั้ง 3 คือ หลักสูตร การสอนและการวัดผล มีความสัมพันธ์กัน ก็จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ เพราะจะทำให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการ แต่ถาองค์ประกอบทั้ง 3 ไม่มีความสัมพันธ์กัน ย่อมทำให้การจัดการศึกษาประสบ ความล้มเหลว เป็นการสูญเสียในการลงทุนทางการศึกษาอย่างมหาศาลทีเดียว ซึ่งถ้าคิด เฉพาะการลงทุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของกรุงเทพมหานคร เพียงแห่งเดียวในปี การศึกษา 2524 จะใช้รายจ่ายทั้งหมดถึง 848,201,901 บาท (กรุงเทพมหานคร, 2524 : 54)

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาอย่างรอบคอบให้หลักสูตร การสอน และการวัดผล มีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะด้านเนื้อหาอันเป็นพื้นฐานขั้นต้นที่จะ ก่อให้เกิดความรู้ความสามารถและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปตามจุดมุ่งหมายได้

จึงสมควรที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาในทั้ง 3 ส่วนนี้ความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่

จากการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตร การสอนและการวัดสัมฤทธิ์ผล ยังมีไม่มากนัก และเท่าที่ทำอยู่ก็เป็นบางส่วน เช่น

ปี 2518 รจิต รัชสุข (2518 : 135-145) ได้ศึกษาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียนและหนังสือประกอบการสอน วิชาสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม โดยใช้ เกณฑ์จากคู่มือครูวิชา จำนวน 31 ทาน ซึ่งปรากฏผลว่า ไม่มีความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมแบบประสมในแง่ของการจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหา

ปี 2524 เคื่อนเพ็ญ ฤกษ์อราม (2524 : 85-95) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน โดยแบ่งกลุ่มพฤติกรรมเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งปรากฏผลว่า สหสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับพฤติกรรมการสอนของครู เมื่อเทียบกับเกณฑ์ความคาดหวังของคู่มือครูในระดับร้อยละ 65 จะมีพฤติกรรมกลุ่มที่ 1 คือให้มีการฝึกทักษะแก่ผู้เรียนทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย และเมื่อวัดเกณฑ์ความคาดหวังของคู่มือครูในระดับร้อยละ 80 พบว่าไม่มีพฤติกรรมการสอนกลุ่มใดเลยที่สังเกตได้ มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอน

จากงานวิจัยข้างต้นทำให้พบว่าในสภาพปัจจุบัน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผล ในเชิงประจักษ์นั้นยังมีน้อยอยู่ และเท่าที่มีก็เป็นการศึกษาเพียงบางส่วน จึงควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ให้ครบทั้ง 3 ส่วน ซึ่งในการเริ่มครั้งนี้ ควรเลือกศึกษาวิชาที่มีเนื้อหาวิชาเป็นระบบระเบียบ และเนื้อหานวยต่อการจำแนกเนื้อหา ทำให้การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผล เป็นไปได้อย่างมีระบบระเบียบ วิชาที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ได้แก่

วิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และใช้ เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ทั้งที่ สุวรรณฯ มุ่งเกษม ให้ความสำคัญของคณิตศาสตร์ไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่สำคัญสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในอาชีพ (สุรัชย์ ขวัญเมือง 2522 : 2) วิชาคณิตศาสตร์ จึงสมควรเป็นวิชาที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์

สำหรับในกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเนื้อหาในหลักสูตร เนื้อหาในการสอน และเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล วิชาคณิตศาสตร์มาก่อน ความความกระหนักรถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ของเนื้อหาในหลักสูตร เนื้อหาในการสอน และเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล ที่มีต่อความสำเร็จและคุณภาพในการจัดการศึกษา และในฐานะที่เป็นข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีในหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผลว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผลในด้านเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2525 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานในการวิจัย

การจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพนั้น เนื้อหาในหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผล ควรต้องมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

1. เนื้อหาในหลักสูตรสัมพันธ์กับเนื้อหาในการสอน
2. เนื้อหาในการสอนสัมพันธ์กับเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล
3. เนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผลสัมพันธ์กับเนื้อหาในหลักสูตร

ขอบเขตในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำภาคต้นปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการศึกษา เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. การศึกษาเนื้อหาในหลักสูตร ศึกษาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เนื้อหาในการสอน ศึกษาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญของครูผู้สอน และจำนวนความเวลาที่ผู้สอนรายงานในแบบสอบถามและเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล ศึกษาจากจำนวนข้อกระทงที่วัดในแต่ละเนื้อหา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาคณิตศาสตร์ ปลายภาคต้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ผู้วิจัยเลือกสรร เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นไปอย่างจริงใจและไม่มีอคติ
3. กลุ่มตัวอย่างครู ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจตามข้อเท็จจริง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เนื้อหาในหลักสูตร หมายถึง เนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งสัมพันธ์กับจุดประสงค์ที่ระบุในสมุทประจักษ์ (ป. 02/4) ตั้งแต่จุดประสงค์ที่ 1-10 (ดังแสดงในภาคผนวก ข) และได้รับการประเมินระดับความสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านหลักสูตร โดยใช้ตารางจำแนกเนื้อหา

เนื้อหาในการสอน หมายถึง รายละเอียดที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน ตั้งแต่จุดประสงค์ที่ 1-10 ตามที่ระบุไว้ในสมุทประจักษ์ (ป. 02/4)

เนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล หมายถึง รายละเอียดที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบวัดสัมฤทธิ์ผล วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2525 โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยอีก 2 คน ซึ่งแสดงในรูปของความถี่ โดยใช้ตารางจำแนกเนื้อหา

ตารางจำแนกเนื้อหา หมายถึง ตารางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ที่ระบุในสมุคประจำชั้น (ป. 02/4) ทั้งจุดประสงค์ที่ 1-10 ของวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ที่ระบุใน ป.02/4 รายละเอียดของเนื้อหา ความถี่ และระดับการประเมินความสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตรกับเนื้อหาในการสอน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของเนื้อหาในหลักสูตรกับระดับความสำคัญของเนื้อหาในการสอน

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในการสอนกับเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของเนื้อหาในการสอนกับปริมาณของข้อกระทงในแบบสอบสัมฤทธิ์ผล

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผลกับเนื้อหาในหลักสูตร หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของข้อกระทงในแบบสอบสัมฤทธิ์ผลกับระดับความสำคัญของเนื้อหาในหลักสูตร

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตรกับจำนวนคาบเวลา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของเนื้อหาในหลักสูตรกับจำนวนคาบเวลาที่ใช้ในการสอน

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในการสอนกับจำนวนคาบเวลา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสำคัญของเนื้อหาในการสอนกับจำนวนคาบเวลาที่ใช้ในการสอน

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในการวัดสัมฤทธิ์ผลกับจำนวนคาบเวลา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของข้อกระทงในแบบสอบสัมฤทธิ์ผลกับจำนวนคาบเวลาที่ใช้ในการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อความรู้ในลักษณะข้อมูลเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับสภาพความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาในหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผล ของวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. แนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้บริหารที่จะให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน และการวัดสัมฤทธิ์ผล

3. แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลโดยตรง แก่ครูระดับประถมศึกษา ที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ และโดยทางอ้อมแก่ครูที่สอนในระดับอื่น ๆ และ วิชาอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย